

Automatisch melken én weidegang?

Gelein Biewenga en Hendrik Jan van Dooren

Robotmelken is te combineren met weidegang. Dat is de conclusie na het eerste jaar van onderzoek op Nij Bosma Zathe. Vaarzen lijken beter om te kunnen gaan met deze vorm van zelfmanagement dan de oudere koeien.

Het aantal automatische melksystemen (AMS) in Nederland neemt toe. Vaak wordt gedacht dat met de komst van een AMS het einde van het weiden van melkkoeien in zicht is. Het ophalen van dieren leidt tot pieken bij het AMS, wachttijden zijn het gevolg en de capaciteit wordt niet volledig benut. Daarnaast kunnen de langere afstanden naar het AMS een groter melkinterval tot gevolg hebben. Voor een hogere melkproductie en een goede uiergezondheid is het echter juist belangrijk dat het melkinterval niet te lang wordt. Het is dus belangrijk om de factoren die invloed hebben op de lengte van het melkinterval te kennen en daar waar mogelijk te gebruiken als sturingsinstrument. Weidegang beïnvloedt de klauwgezondheid positief. Goede klauwgezondheid geeft een koe meer de gelegenheid haar natuurlijk gedrag te vertonen. Daarnaast heeft weidegang een positief effect op het imago van de melkveehouderij.

In 1999 hield het Praktijkonderzoek Veehouderij een enquête onder 25 veehouders die automatisch melken en weidegang combineerden. In 2000 is hier een vervolg aan gegeven door drie van deze veehouders nader te volgen. Afgelopen jaar is gestart met een onderzoek naar de combinatie van automatische melken en weidegang op Nij Bosma Zathe. Het eerste weideseizoen wordt gezien als een aanloopjaar. Dit artikel geeft een overzicht van de eerste resultaten.

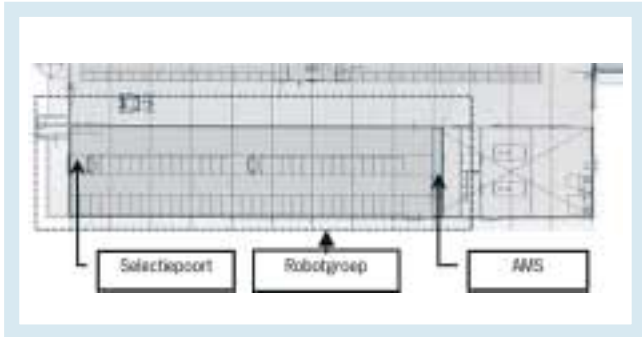
Situatie op Nij Bosma Zathe

De 60 koeien in de robotgroep op Nij Bosma Zathe worden sinds november 2000 gemolken met een Galaxy tweebox-systeem in tandemopstelling. Géén van de koeien was voor de omschakeling eerder door een AMS gemolken. Vanwege MKZ is pas in juni 2001 gestart met het beperkt weiden van de dieren. De toegang naar de weide was open vanaf 6:30 uur tot ongeveer 16:00 uur. Koeien mochten naar buiten wanneer ze niet binnen twee uur gemolken moesten worden. Dit wordt geregeld door een selectiepoort aan de achterzijde van de stal (zie figuur1).

Melkinterval te beïnvloeden

De koeien werden in de zomermaanden om 21:00 uur opgehaald. De eerste maand van de weideperiode, die als geweningsperiode moet worden gezien, moest 45 % van de dieren worden opgehaald. Dit percentage daalde later in het jaar naar 20 %. Het zijn doorgaans dezelfde oudere dieren die opgehaald moeten worden. Dit zijn ook de dieren die 's ochtends laat naar buiten gaan. Rangorde, leeftijd, maar ook de kwaliteit van het beenwerk en gewenning spelen een belangrijke rol in het koeverkeer van en naar de weide.

De afstand van de weide speelt een rol in het melkinterval. Uit de praktijk zijn gevallen bekend waar bij een afstand van 1 km probleemloos geweid wordt. In dit onderzoek liggen de percelen niet zo ver van de stal: ingang van perceel naar de stal is maximaal 460 meter. Er zijn in dit eerste jaar geen verbanden gevonden tussen perceelsafstand en het melkinterval.

Figuur1 Plattegrond ligboxenstal 'Nij Bosma Zathe' (AMS-gedeelte)

Het is belangrijk om koeien te belonen voor hun komst naar de stal. Ruwvoer, krachtvoer en de melking zijn belangrijke stimulansen voor een koe om naar de stal te komen.

Na de eerste week van het weideseizoen op Nij Bosma Zathe is van omweiden overgegaan op stripgrazen, om zo de koeien meer te stimuleren om zelfstandig naar de stal te komen. Op stal werd aanvankelijk 5 kg en later in het seizoen 10 kg droge stof maïs gevoerd. Het lijkt erop dat met meer bijvoeding in de stal het melkinterval afneemt.

Ook water kan in warme perioden een lokmiddel zijn. Hier is in dit onderzoek niet voor gekozen omdat hoogproductieve dieren, juist op warme dagen, veel water nodig hebben. Beperking van wateraanbod komt melkproductie en welzijn dan niet ten goede.

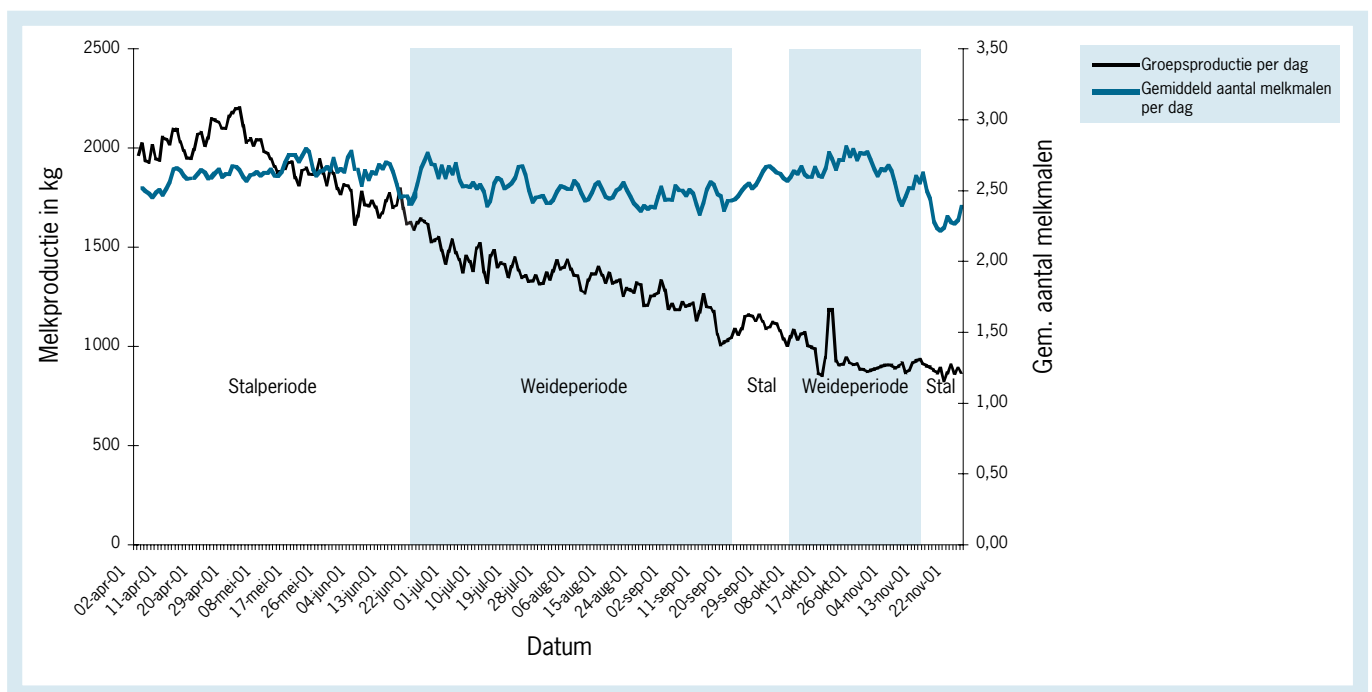
Het weer heeft een belangrijke invloed op het melkinterval. Bij een regenbui komen de koeien zelf naar binnen. Onder de natte omstandigheden in de herfst gaan de koeien uit zichzelf niet naar buiten. Bij warmer weer weidden de dieren langer en moesten er ook meer dieren worden opgehaald.

Gevolgen voor capaciteit

Het aantal melkingen per dag wordt beïnvloed door de capaciteit van een AMS. Het aantal melkingen in de stalperiode voorafgaande aan de weideperiode lag op 2,8 melkmalen per dag. Dit daalde in de weideperiode naar 2,5 melking per dag (zie figuur 2). In de periode 20 september tot 5 oktober zijn de dieren vanwege het natte weer binnen gehouden, daarna is er nog tot 13 november mogelijkheid gegeven om te weiden. De totale productie daalt. Dit heeft te maken met de afkalfpiek van deze groep in januari/ februari. Daarnaast zijn er tijdens deze periode acht dieren uit de groep gehaald.

Vervolgonderzoek

Het onderzoek gebeurt in opdracht van het ministerie van LNV en de Europese Unie en loopt nog twee jaar. Komend weideseizoen zal worden gekeken naar de factoren die invloed hebben op het melkinterval en of deze gebruikt kunnen worden als sturingsinstrument. In het onderzoek worden de effecten van langere afstanden van de percelen op het melkinterval, en de verschillen in weideduur en perceelsgrootte onderzocht.

Figuur 2 Verloop totale groepsproductie en gemiddeld aantal melking per dag op 'Nij Bosma Zathe'